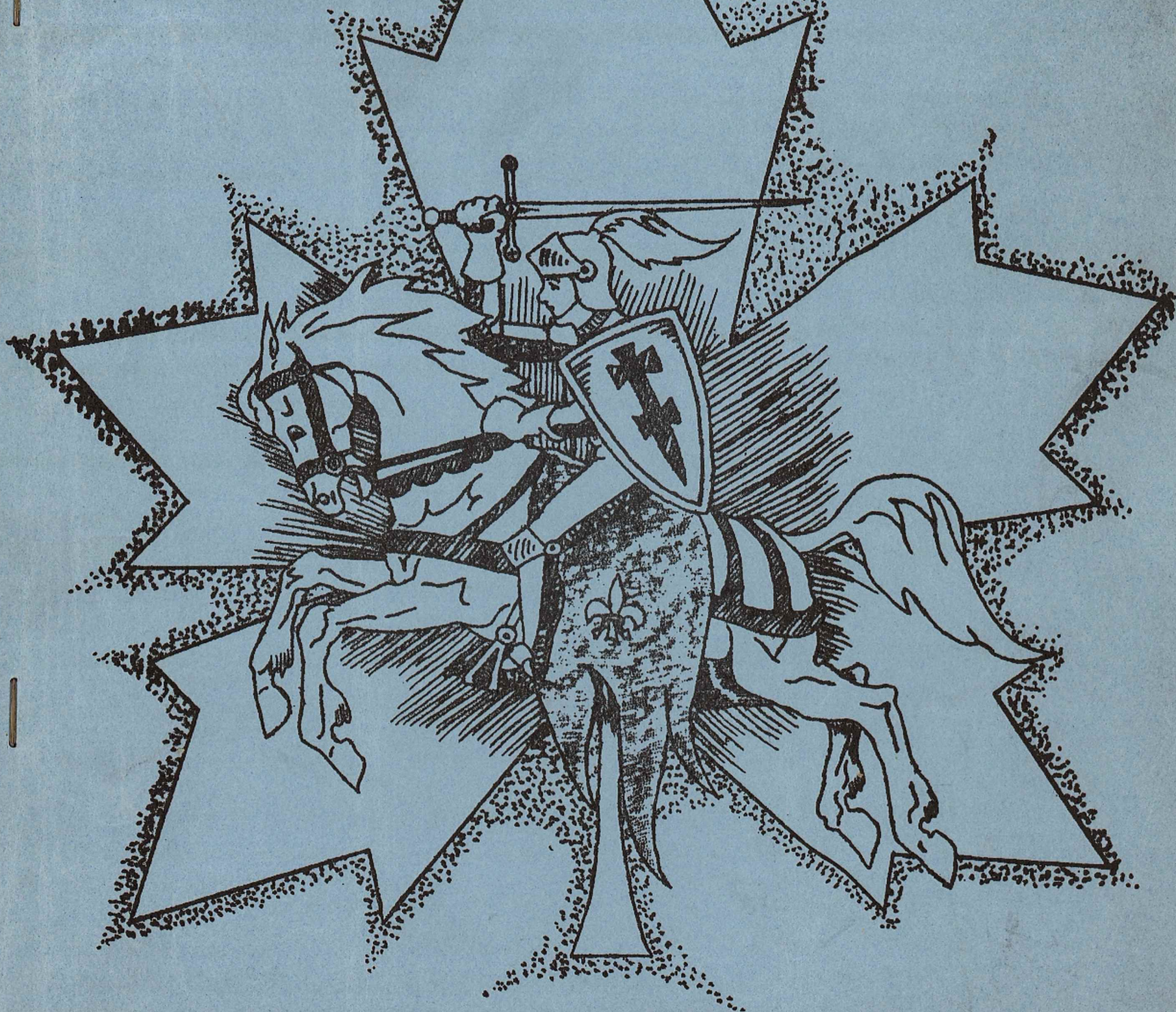

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA
(INDEPENDENT LITHUANIA)

Kanados Lietuvių Kultūrinio Gyvenimo žurnalas.

Nr. 55 Montreal, Gruodžio mėn. 1946 metų.

Už išlaisvinimą Lietuvos! For Liberation of Lithuania!

Už ištikimybę Kanadai! For Loyalty to Canada!

Leidžia Kanados
Lietuvių Taryba
Montreale.

Prenumerata Metams:

Yearly Subscription Rates:

Kanadoje \$1.00

Canada \$1.00

Užsieny 1.50

Other Countries 1.50

Redakcijos Antrašas

6642 Third Ave., Rosemount,
Montreal 36, Quebec,
Canada.

"Authorized as second class mail, Post Office Dept., Ottawa"

KALĒDU VARPAI

Kur tu, sesuo, gera, kur jūs, draugai, likimo
I vakarus ar šaltą šiaurę nunešti?
Kur šauks visus varpai Dangaus Taikos gimimo.
Kur mus visus nuves ziemos takai balti?

Ir širdį, liūdną spaus kančia kaip ledo pančiai,
Ir kaip seselis - tiesis juodas ilgesys,
Ir, niekur kalnuos neradus ramscio,
Zigzagais širdį vienuma plės ir raizys.

Ir atminty atgis Bernelių šventos Mišios,
Ir kaip zarijos, visos žvaigždės atsigaus,
Ir sirdyje, tarytum tevisken sugrizus.
Varpai ir giesmes ir vargonų maldos gaus.

Tik neateis sesuo, nei jie, draugai, likimo
Bangos į nežinią bedugnę nunešti,
Tik nenutils varpai Dangaus Taikos gimimo,
Tik bėgs pavasarin ziemos takai balti.....

- B. B. -

LINKSMŲ ŠVENTŲ KALEDŲ! LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ!

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" SKAITYTOJAMS, REMĖJAMS
IR BENDRADARBIAMS.

LAI DŽIAUGSMAS ŠVENTŲ KALĖDŲ JUMS TEIKIA DAUG
LAIMĖS ŽIEDŲ IR STIPRIĄ SVEIKATĄ ATEINANTĮ METĄ.

"N. L." ADMINISTRACIJA

ir

KANADOS LIETUVIŲ CENTRO TARYBA

DEMOKRATINIŲ KELIŲ

Dėl paskutinio karo įvykių lietuvių tauta labai daug žymių nuostolių turi ir labai daug vargo kenčia. Kaimai ir miestai sugriauti. Dirvos apkasais ir sviedinių duobėmis išraižytos. Mokslo, meno, kulto įstaigos sugriautos, sunaikintos. Daug isokio turto liepsnose ir dūmuose žuvo. Daug išgrobta ir svetur išgabenta. Daugybė žmonių žuvo, nukankinta. Šimtai tukstancių priverstinai išblaskyta placiame pasaulyje. Likusieji tėvyneje negali atsigauti ir didelį vargą vargsta. Turtai iš žmonių atimti, šeimos suniokotos. Lietuvos kraštas žiauriai nusiaubtas. Laisvoji Lietuvos Respublika laikinai suspenduota. Šitokiame nelaimės, atrodo, žmonės galėtų ir vilties ir bet kokią prisikėlimą nustoti ... Tačiau to nėra ir ne akimirksniu lietuviai rankų nenuleido ir nenuleis!

Visu nelaimių metu lietuvių tauta pasitiki savo sūnų ir dukterų šventu pasiryžimu išbristi nelaimės ir vėl laisvai gyventi, dirbti ir kurti savo ir kitų naudai. Šiam pasiryžimui jėgų teikia didelės daugumos lietuvių visame pasaulyje besąlyginis nusistatymas be jokios savos kaltės kitiems nevergauti, bet laisviems gyventi arba žuti! Daugumas lietuvių ryškiai vieningi pagrindinių tautinių tikslų supratime, ryžtingai aukojasi vienas už visus, o visi už vieną ir kėlė kelia galingą nusistatymą išsilaikyti ir labai jau nelygią kovą sekmingai laimėti!

Šioje žūtbūtinėje kovoje lietuviai iki gyvo kaulo išitikino visokių diktatūrinių viespacių, galiunų neteisingumu, juos pasmerke, kartu su jų visa tvarka bei užmaciomis silpnesniuosiu pavergti ir sunaikinti. Sunaikinti nieku dėta, neutralia, nekaltą ir tik dėl geografinės padėties jų baisiuose keliuose atsidūrusią lietuvių tautą. Tai ar gali padorus lietuviai zavetis šitokiomis santvarkomis? Ar gali išpazinti menkutes mažumos viespatavimą dauguma? Ar gali garbinti svetimus dievus ir savojoje žemėje juos puoseletti? Ne! Tukstantai kartų ne! Niekuomet lietuvių mažumos diktatūroms nepritare ir nepritars! Nepritars savų ir svetimų vadų viespatavimui, jų negarbins ir pradedančius pasireikšti su saknimis išraus! Prieš nieką neatsakingų vadų, vienos partijos sistemos, mažumos viespatavimo daugumai gadyne su šiuo karu praejo ir niekad nesugrįs. Žymi lietuvių dauguma visą laiką buvo ir yra giliai demokratinio nusisteikimo, jai nepriimtini jokie vadai ir vadukai ir visokios "tvarkingosios demokratijos" iš desinės arba tikrosios demokratijos" iš kairės. Lietuvių mažuma, arba, tikriau pasakius, gaujelė, turi dabar aiškiai ir visam laikui atsisakyti "vadistinių" idėjų, išrauti jas iš savo protų bei minčių, neteisinti buvusios paskutiniaisiais 13 metų "vadistinės" santvarkos ir pasukti demokratinio keliu. Juk visiems labai aišku, kad lietuvių tauta netolimoje praeityje ryškiai nusiguko nuo vadų garbinimo ir aiškiai matė ryškių vadų sistemos prąžutingumą salies medžiaginei ir dvasinei kultūrai. Suprato "vadistinės" sistemos kenksmingumą normaliai tautos ūkio ir tautinės kultūros plototei, nereikalingas išlaidas įvairiems saugunams ir trukdymą naudingai pasireikšti visoms teigiamoms krašto jėgoms bei istoriniams.

Tokie dalykai šiais demokratiniiais laikais (ryškūs ir aiškūs, kad, atrodo, nereikėtų apie tai ir kalbėti. Tačiau kai kurie, nors ir menki, buyusio "vadistinio" režimo palikuonių saugelės pasipieškimai ir toli kaireje esančių svetimų galių garbintojų svaigėlojimai versta vercia mums aiškiai pasisakyti ir diktatūrų nešėjus išvilkti dienos švieson. Musų pareiga, ispeti, kad su sitokiais ponais lietuviams nepakeliui. Neklaidingųjų vadų gadyne praėjo, jie mums nei dabar, nei ateityje nereikalingi! Per daug iskentėta, daug kraujo ir ašarų pralieta, ir todėl su sitokiomis idejomis tenka baigti visam laikui. Trumpai ir aiškiai tenka pasakyti visokiems vadų garbintojams, nors jie ir gražiomis plunksnomis dangstytusi: jūsų korta musta, jūsų reikalai palaidoti! Nenorime nei vadų, nei is kalno sutvarkytųjų demokratijų! Sutvarkytoji kiemo nors demokratija - jau ne demokratija, bet "vadistinio" režimo pasipiešimas.

Lietuviai atmetė ir pasmerkė diktatūras, bet kur mato išganymą? Žiauriausių priespaudų ir persekiojimo laikotarpyje tiek eilinis lietuvis, tiek šviesuolis matė savo ir lietuvių tautos išsigelbėjimą tik demokratiname pasaulyje susitvarkyme ir šio susitvarkymo vadovyuose - Vakary Demokratijoje. Baisaus karo metu, priešams tebesiaučiant, lietuviai užsirakindavo duris, apsikamsydavo pogaivėmis ir, rizikuodami gyvybėmis, klausėsi, etero bangomis is pasaulinių demokratinų centrų plintančių išsigelbėjimo is vergijos žinių ir vykdė duodamus nurodymus, nežiūrint baisiųjų persekiojimų ir vykstančių nuolatinių naikinimų. Daugumas lietuvių tikejo ir dar šiandien po didelių vargų ir nepasisekimų syventai tiki, kad tik demokratiškai besitvarkantis pasaulis gali išgelbėti lietuvių tautą is nelaimių ir vargų bei sugrąžinti baisiojo karo metu prarastasias pagrindines teises bei vertybes. Ka lietuviai tikejo, atitinkamai šiam tikejimui veikė, veikia ir veiks! Vien todėl Lietuvoje vienintelėje Europos valstybėje, nepasisekė rudiesiems okupantams sudaryti ir savo tikslams pajungti SS legiono. Tik todėl visos okupantų uzmacios ejo vejais ir tukstančiai geriausių lietuvių atsidūrė koncentracijos stovyklose, krematoriumuose arba po svetimos zemes velenai. Tik todėl šimtai tukstančių lietuvių, išblaskytų visame pasaulyje, dar iki siol užsilikusiomis paskutinėmis jėgomis laukė laukia teisingumo ir tos valandos, kada vėl, kaip tikrai laisvi žmonės, gales grįžti į amžiais gyventą savąją tėvynę prie Nemuno ir Neris krantų bei kartu su cia rasta tautiečiais gales demokratiškai spręsti savo krašto likimą, be jokių svetimųjų ir savųjų vadų globos bei priespaudos.

Todėl kiekvienam lietuviui, nežiūrint kur jis gyventų ir kokią vargą vargtų, svarbu jau šiandien išsiaiškinti demokratines idejas, pasirinkti aiškų ir ryškų demokratinį kelią, visam laikui atsikratyti "vadistinių" atrugų ir savoje visuomenėje demokratiškai veikti bei siekti atkurimo tikrai laisvos demokratines tėvynės.

- J. K. -

ARIMO GANDAS

Andrius Vilkaviškietis

Debesys - būrės, debesys-snaigės
Uzgule Dent de Jaman(*);
Nuotaikos sunkios, nuotaikos klaikios
Žvelgia manin palaužtan.

Svečias dangus mane gula ir slegia,
Jo pauksmėj nenurimsiu.
Priešai žabangus kląstingus vis raizgo,
Laukia, kada aš pasvirsiu.

Ežero (**) vandenys blaškos atkrantėmis,
Spardo ir meto laivelį;
Sielą, rakinamą svetimom gairėmis,
Traukia į gimtą kampelį.

Balta žuvėdra plasnoja ir klykia,
Iesko ji lizdo gimtiniio,
Valandą vakaro, valandą tylią
Girdis man gandas arimo:

"Ten, kur užaugai, meile patyrei,
Skriski mintim nėramiom;
Auką, kur Tėviškei mielai paskyrei,
Neski kovom nėmariom".

Pritaria tam greitai slenkančios bangos,
Šypsos jau saulė kalnynuos,
Telkias krutiniėje jėgos nemažos,
Gimusios laisvės arimuos.

(*) Danties pavidalo kalno viršūnė, nuo kurios papėdės
atokiau issidėstęs gražusis Šveicarijos Montreux
kurortas.

(**) Lac Lėman.

Ežero (**) vandenys blaškos atkrantėmis,
Spardo ir meto laivelį;
Sielą, rakinamą svetimom gairėmis,
Traukia į gimtą kampelį.

Balta žuvėdra plasnoja ir klykia,
Iesko ji lizdo gimtiniio,
Valandą vakaro, valandą tylią
Girdis man gandas arimo:

BUVUSIEJI KITŲ ŠALIŲ KOMUNISTAI ATAKUOJA RAUDONĄJĄ DIKTATURĄ:

-Gitlow apie darbininkus Sovietijoje. - Rusija nori to paties, ką Hitleris, - sako Budenz. - Suvarin apie Stalino diktatūrą. - Serge, buvęs "Komunistų Internacionalo" redaktorius. - Ispanų komunistų vadas liko kataliku. - Ką rado komunistas Miralles nuvykęs į Meksiką.

RAŠO DR. J. PRUNSKIS.

KOMUNISTŲ VADO PAREIŠKIMAS JUNGTOJ. VALSTYBĖSE.

Ne tik daugelis vadovaujančių Rusijos komunistų stoja prieš Stalino klikos bolševikišką diktatūrą, bet ir užsienio komunistai daugelis nutraukia savo tarnybą Maskvai ir kominternui, pažinę komunistų apgaulę. Vienu iš tokių Jungtinėse Valstybėse pagarsėjusių faktų yra atsitikimas su Benjaminu Gitlow. Jisai savu laiku tiek buvo pagarsėjęs komunistų eilėse, kad 1924 ir 1928 metais USA komunistai jį buvo išstatę savo kandidatu į Amerikos vice-prezidentus. Jisai buvo ne tik USA Komunistų Partijos egzekutyvio komiteto nariu, bet taipgi Komunistų Internacionalo Prezidiumo ir egzekutyvio komiteto nariu. Tie aukšti postai jam davė progos pažinti komunizmo teoriją ir praktiką iki smulkmenų. Jis pažino ir pradėjo po to, t. y. ta neįspasakytai žiauria sistema. Savo patyrimus jisai aprašė knygoje: "I Confess" (Aš prisipažįstu).

Čia jisai atskleidžia, kad komunistai yra Maksvos agentai (pusl. 219) Apie darbininkų padėtį jisai rašo:

- Rusijoje, toje proletariato diktatūros šalyje, darbininkų reikalai pramonėje mažiau atstovaujami, kaip nacių Vokietijoje ar fašistų Italijoje. (pusl. 592)

- Rusijos valdovai pirmiausia yra susirūpinę savo krašto reikalais. Jeigu jų nacionaliniai rūpesčiai pareikalaus paaukoti simtus tukstančių užsienio žmonių, jie nesvyruos... (pusl. 595)

- Kadangi Rusijos žmonės neturi jokių teisių, valdantieji biurokratai mases išnaudoja ir skriaudžia. Tik atminkime vieną būdingą smulkmeną: Rusijoje darbininkui paveluoti į darbą yra nusikaltimas prieš valstybę. Rusijos darbininkas negali laisvai persikelti iš vieno darbo į kitą, iš vienos vietos į kitą. Kur tik jis neitų, kur tik jis bedirbtų jo darbdaviu, jo šeimininku pasilieka valstybė, kuri ant jo viespatauja. (sl. 594).

KOMUNISTŲ LAIKRAŠČIO REDAKTORIAUS BALSAS.

USA radijas ir laikraščiai plačiai kartoja žodžius Lindviko Baler kurs prieš metus laiko dar tebebuvo redaktoriumi Amerikos komunistų laikraščio "Daily Worker". Pažinęs bolševizmo klastas, nes kaip redaktorius buvo įvestas į jų paslaptis, jisai pasibaisėjo komunizmu ir raudonąjį liogeri, perėjo į Katalikų Baznyčia ir apie komunizmą dabar skelbia:

— Aš atradau, kad komunizmas nori uždėti tiraniją ant žmogaus dvasios... Rusija nori to paties, ką Hitleris norėjo: nori viso pasaulio.

PRANCŪZŲ KOMUNISTŲ PARTIJOS STEIGĖJAS PERĖJO OPOZICIJON.

Vienas iš Prancūzų komunistų partijos steigėjų yra Boris Suvarinas. Jisai buvo komunistų tarptautinė garsenybė, netgi Komunistinio Internacionalo vykdomojo komiteto nariu ir, berods, Prancūzijos komunistų partijos sekretoriumi. Ilgametis darbas komunistų eilėse jam davė progos giliai pažinti, kurlink nukrypusi Stalino linija. Nutraukęs ryšius su bolševikais, pasinaudodamas pačių sovietų šaltiniais jisai parase septynių simtų puslapių veikalą "Stalin", kur dokumentuotai parodo, kiek Stalinas ir jo klika išžudė net buvusių revoliucionierių, kaip sunkus tautų liaudžiai raudonasis biurokratizmas, kaip žiauri yra bolševikų diktatūra. Ypač daug jisai raso apie Stalino diktatorinius polinkius, jo vykdomą tiraniją.

KOMUNISTŲ INTERNACIONALO VEIKĖJAS IŠEJO PRIEŠ STALINĄ.

Prancūzų kalba skaitančiųjų tarpe yra plačiai žinomas rašytojas Victor Serge. Gimęs jisai Belgijoje, jo tėvas rusų emigrantas, pavardė — Kibalčic. Jaunasis jo sūnus Viktoras jau būdamas penkiolikos metų jungė į marksistini judėjimą. Turedamas 27 metus jisai buvo persikėlus ruosti dirva revoliucijai Ispanijoje, bet nepasisekus revoliuciniui limui Katalonijoje, jisai pabėgo į Rusiją, kur istėjo komunistų rėmė. Ilike net Komunistų Internacionalo vykdomojo komiteto nariu; kaip tiktis daug kalbų buvo siuntinėjamas svarbioms misijoms į užsienį, kur laiką net redagavo oficialinį jų organą: "Komunistų Internacionalo".

Kada Stalinas pradėjo st. printi savo pozicijas, išstumdamas Trockį ir kitus, pakliuvo nemalonem ir Serge-Kibalčic. Tik deka jo draugų didelems pastangoms jam pavyko pasiekti užsienis. Čia jisai parase knygą, kurios vertimas yra išleistas ir angli kalba: "Russia Twenty Years After" (Rusija po 20 metų). Čia jisai iskelia nepaprastą algų nelygumą, kaip atskleidžia kokias dideles privilegijas turi dabartinė bolševikų "valdžia". Čia jisai labai griežtais žodžiais pasmerkia Stalino diktatūrą, atskleisdamas kiek daug žmonių, net vadovaujančių revoliucionierių, išžudę raudonasis tiroras ir kaip kietoj priespaudoj jisai laikė žmones.

ISPANIJOS KOMUNISTŲ VADO BALSAS.

Viena iš beiškylančių komunizmo žvaigždžių Ispanijoje buvo Don Enrique Matorras. Energingas raudonųjų veikėjas, gabus rasytojas, jįsai buvo pasiekęs generalinio sekretoriaus vietą komunistų jaunimo komitete Ispanijoje ir net buvo paskirtas redaktoriumi marksistinio laikraščio "Mundo Obrero" (Darbininkų pasaulis).

Tačiau jįsai kaskart daugiau ėmė pažinti komunizmo vadų niekšybes ir komunizmo apgaulės, pradėjo ilgetis ko nors aukštesnio ir po ilgesnio skaitymo ir studijų jįsai įsitikino, kad tiesa yra tik Katalikų Baznyčioje. Su visa šeima priėmęs sakramentus, jįsai parasė atsisaukimą į savo buvusiuosius draugus, kurių pats taip apibudina:

- Aš įsijungiau į katalikų darbininkų eiles ir drauge paskelbiau pareiskimą spaudoje, kur aš viesai apgailestavau dėl savo ankstybesnių klaidų ir kviečiau savo buvusius komunistiškuosius draugus pasekti tuo žingsniu. Katalikų darbininkų sąjunga atgaivino mano viltis į ateitį. Kuo ilgiau aš dirbau šioje organizacijoje, tuo labiau aš dariausi entuziastu ir įsitikinusi, kad Katalikų programa yra vienintelis kelias į žmonijos ir darbo klases gerovę.

KUBOS KOMUNISTAS ATSIVERČIA PAGYVENĖS MASKVOJE.

Kubos rašytojas ir laikraštīninkas Rafael Miralles jau eilė metų kaip užsidegęs priešfasitiniu nusistatymu. Tas jo įkarstis palenke jį vyksti į Ispaniją, kur jįsai išvystė didelį veiklumą socialistų tarpe, pasizymėdas didelė darbuote jų jaunimos sąjungoje ir būdamas vienu iš vadų darbininkų unijose Katalonijoje. Tačiau ilgainiui jįsai taip palinko į marksizmą, kad likęs įsitikinusi komunistu, prasidėjus Ispanijos civiliniam karui, stojo į komunistų karinius dalinius ir kariavo prieš Franco, pasiekdamas komendanto laipsnį. Kelius kartus sužeistas jįsai pagaliau pateko į nelaisvę, bet jam pavyko pabėgti iš Franco koncentracijos stovyklos. Atvykęs į Kubą savo talentą paskyrė marksizmo populiarinimui ir Sovietų Rusijos propagandai.

Jų svajonė buvo kada nors aplankyti Rusiją. Tas jų troškimas išsipildė, kai jįsai 1944 m. birz. mėn. buvo pasiųstas į Maskvą, kaip spaudos attache prie Kubos pasiuntinybes. Užteko jam pervažiuoti Rusiją ir pagyventi artį 10 mėnesių Maskvoje, kad jų pažiūros iš pagrindų pasikeistų. Grįžęs iš Rusijos jįsai siemet (1946 m.) išleido idomią knygą ispanų kalba: "Hacia donde va Rusia?" (Kur link eina Rusija). Veikalas dokumentuotas, su daugybe fotografinių nuotraukų, kur paduodama Rusijos vaizdai ir paveikslai dokumentų. Rusiją jįsai vadina didžuliu kalejimu (pusl. 221), "kur vyksta nedoras išnaudojimas istisų milijonų butybių, kurios gyvena baisiausiose sąlygose, kokias tik man teko matyti. Čia didžioji dauguma gyvena be vilties, pasmerkta alkiui ir šalciui, be reikiamos šviesos ir silimos, apkretų pilnoje aplinkumoje, kai tuo tarpu nezymi mazuma turi viską, ko tik gali noretį: automobilius, brangenybes, prabangius kailius, pramogų vietas ir istaigingus apartamentus". (pusl. 242).

Miralles drąsiai skelbia:

-Nemačiau kitos tokios šalies pasaulyje, kur darbininkas būtų taip pastoviai išnaudojamas ir kur jis būtų blogesnėse gyvenimo sąlygose, kaip Sovietų Sąjungoje, toje vadinamoje, "Proletariato tėvynėje" (pusl. 169).

!! !! !! !! !! !! !! !!

Tai gi Stalino diktatūra, bolševikų terorą kaskart labiau pasmerkia net buvusieji Sovietų simpatikai, ir jų balsas kaskart bus garsesnis, kol ta tiranija suzlugs, kaip zlugo nacizmas ir fasizmas.

ŠEŠIOS KIAULĖS D. P. STOVYKLOJE

(Feljetonas iš faktų)

Buvo graži sausio mėnesio diena. Pirmasis sniegas tik iškritęs. Tiesa, jis ir tesilaikė apie savaitę laiko. Stovyklos galva (aleatas iš salos, į kurią skrisdavo vokiečių V2.) susaukė stovyklos galveles (atseit kiekvienos tautybės atstovus) į posėdį. Posėdis, kaip posėdis, taip kaip tarybinej santvarkoj, kur viespatauja progresyvinė demokratija. Ką pasiūlo, tą reikia ir nutarti. Negi balsuosi prieš galvą. Buvo kalbėta apie šį ir tą, kad reikia sportuoti, reikia rengti pasilinksminimus kas sėstadienį, į tuos pasilinksminimus italų pakviesti, žodžiu, surinkti pinigų, sudaryti kapitalą, o su juo galima jau šį-tą pradėti. Kilo mintis ir apie kiaulaicių pirkimą. Juk tiek visokių liekanų, lupenų, nuobirų liaka. Issimaitins tarp būrio tremtinių ir kiaulės. Stovyklos galva susidomėjo mintimi.

Praėjo savaitė. Viena rytą tremtinius pažadino keisti garsai, kurie taip senai buvo girdėti ir beveik pamiršti, o dabar skambejo lyg maloni muzika, tai... kiauliškas žviegimas. Reiškia, tie pailgaveidžiai tvariniai jau atvyko. Ir buvo tą dieną kalbų stovyklos gyventojų tarpe! Ejo žiūrėti kaip atrodo tie gyvūneliai, kurių vardu anksčiau kiekvienas storzielis ar nepraustaburnis buvo vadinamas. Dažnas kalbino, glostydamas kiaulaites. O jos irgi greitai apsiprato, pažįstamomis tapo - nebijėjo, nustojo ir žviegusios.

Auksinės perspektyvos išvietintųjų akims atsivėrė. Dabar jos sveria gal 10 kg. kiekviena. Praeis menio – svoris padvigubės. Po dylių dar sunkesnės, po pusės metų bus riebiausios **kiaulės**, ir sekancią žiemą mes **alkio** ir bado nematysim! Tik išverkime dar kovą, balandį. Paskui žolelės atsiras, įvairiausi vaisiai, o vasarą mažiau ir valgyti norisi. Ismisime. O rudenį desros, vėdarai, šiukos ir kitoki skanumynai. Nurydave seilę ir vėl pindavo giją riebiųjų svajonių dažnas gyventojas.

Taip slinko dienos, savaitės. Visi tuos mielus gyvulėlius užjausdavo. Virtuves žmonės storiau bulves lupdavo, nesvaresnę bulkutę jų daliai mesdavo, iš katilo dugno sriubos neiskabindavo. Vis kad daugiau liktų toms pailgaveidams. O pilstytojas valgykloje taip pat keldamas samtį iš katilo kiek pakreipdavo, kad daugiau atgal nubėgtų. Kai kas paveiktos sviesių perspektyvų, kai kas tik iš altruizmo (kiaulių atzvilgiu) nieko nesakydavo dėl tokio pilstytojo elgesio, o kai kuris mesdavo: "Jau ir tos kiaulės draugu patapo".

Atėjo pavasaris, kuris čia, Italijoje, bent mėnesiu anksčiau išaušta negu siaurėje. Kad ir tremtinių tarpe, kad ir internacionalinėj stovykloj, bet šis burtininkas sujudina širdis, paklebena vidujines stygas. Aniūro visur pilna... Tik nuosalus stebėtojas tų pavasari bealpstančių girdžių netikėtai atidengė perversmą besimylincią frazeologiją. Iki šiol mes girdėdavome, arba bent skaitydavome, kad mandagus jaunikaitis kreipiasi į savo širdies draugę, vadindamas ją "skaiscioji saulute" (kuri Italijoje jau nuo gegužės pradžios labai įkyri) "raiboji gegutė," "tavo labasas kaip lakstutės daina" ir t.t. Čia gi tarp besiyaiksciojančių porelių šį pavasarį isgirsti visai kitokius meilės išreiskimus. Butent, "tu kiaulaite mano riebiausia", "tavo nosytė kaip tos baltosios su juodais sonais". Okai ši (išvietintojo dama, ne kiaulaite) patenkin-ta juokdavosi, tai toliau regždavo jai komplimentus: "Tavo juokas, lyg anos deglosios zvygtelejimas" ir panasiai.

Sapnai irgi daugumoje sukdavosi apie tas pačias "drauges keturkojes". Vienas sapnavęs, kad rateliu žaidęs. Jis buvęs vidury, o sesios kiaulaitesėjusios ratu ir kaž ką nesuprantama kalba dainavusios. Vieną rytą visiems dar miegant, bet jau išausus vienas graikas staiga surinka. Viršutinėje lovoje miegantis turkas jį judina: "Ką sapnavai, ko rėki?" – "Oi, vyrai, liudną sapną turėjau. Rodos, rytą po kavos, nuejau kaulių aplankyti. Man besiguodžiant su jomis, beglostant, ateina stovyklos galva, užseda ant pacios didžiausios ir tiesiai pro vartus ismauna. Kitos penkios paskui pasileidžia. Aš begu paskui, saukiu "kiaulaites brangiausios, sugrįžkite," o jos vis bėga paskui jojanti. Dar greičiau begu, susylu, pasiveju paskutiniąją, isitverių už uodegos ir tempiu atgal. Bet uodega pauksst! – nutruko, o aš griuvau aukstelninkas ir dėjau galvą į gatves grindinį. Maniau, kad užsimusiau. Atsibudau, žiuriu, kad lovoje versdamasis galva į geležinį virbą atsimusiau."

Subudo ir kiti. Klausosi draugo sapno. Vienas juokaudamas sako: "Reiškia, nesigretinki prie tos italiukės slavejos, nes istruks. "Arabas vienas, grįžtantis į Alzyrą po ilgų vargų Europoj, besigiriantis sapnų aiskinimo menu, dėl geresnio praregėjimo meta porą batų žemyn ir žiūri kur krypo, pradėda aiskinti gan rimtai ir liudnai. Sako: "Jūs nesi-džiaugsitė tais setono tvariniais (čia kiti vos neaplupo jį už tokį kaulių izeidimą, bet ką padarysi jo tikyba taip jam diktuoja) jūsų rupestis jomis veitui nueis. Alahas žino, kad tiesą kalbu". Tai taręs isejo saulei nusilenkti ir po to nusiprausti.

Po to sapno keista nuotaika paleibo. Nustojo visi žumoro, lyg vok: čiai Berlynui kritus. Kai kurie mėginavo raminti vieni kitus, sakydami, kad esą neverta tikėti tokiems afrikišcio svaiciojimams, kad reikia ir toliau su pasitikėjimu laukti rudens ir skenstuvų. Bet laikas gydo žaizdas ir dildo atsiminimus. Porai savaitių prabėgus, beveik niekas to sapno neatsimindavo. Visų mintyse ir pasikabėjimuose vel būdavo tik riebios rudens dienos. Kitas tyčia rytą nesikeldavo kava, kitas vakarienei negrįdavo iš miesto, kad tik kiaulaitėms daugiau būtų, kad tik riebesnė sriuba išvirtų.

Skelbimų lentoje kartą, jau rugpjūčiui įpusėjus, skaitome, kad sto vyklos galva vyksta atostogų į salą. Žinoma, kad tai normalu. Dirbus reikia pasilsėti. Nuo sunkaus darbo ir svorio sunkesnis pasidare, sustorejo. Reikia pakeliauti, svorio numesti. Išvažiuos galva, liks kita jo vietoj. Visados taip jau pasaulis sukosi. Bet čia kaip tik ir prieinam prie paskutinės apsakymo dalies.

Diena, prieš galvai išvykstant, įvažiuoja sunkvežimis į kiemą, kuriame kiaulių namelis stovi. Pasaukia kelis darbininkus ir jie griebia kiaules (jau nebe kiaulaites) už kojų, už ausų, uodegų ir vargses zvilgancias metą į sunkvežimį. Nesusivokę pradžioj gyventojai kas čia daro. Juk dar anksti, ne ruduo, kam jas vežti. Būt vyrai greitesnės orientacijos tik galyomis palingavo. Grįs galva po atostogų, bet jos jau negrįs. Jie atsiminė arabų aiškinimą. Nusilenktų dabar jam, kaip jis rytams tad tik jis išvykų jau ankščiau. Tremtinų liūdnieams zvilgsniams belydi sunkvežimis išriedėjo per vartus ir išvežė jų riebiąsias viltis....

Tada vienas rusas nuo Stalingrado kitiems išdrožia į akis: "O, jūs durniai (kalbėjo rusiškai ir rusišku stiliumi), aš ne tik savo nei kasknelio joms nepalikdavau, bet kartais ir nuo jų si-tą praglemzdavau".

J. Mikas

MARIJOS NEKALTAS

PRASIDĖJIMAS

Kaip prieš saulėtekį maloniai ir skaidriai mirganti
Zavingoji ausrinė yra visų padanges zvaigždžių karalaitė,
Taip ir Marija begalo prakilniau tikslui Dievo Apvaizdos
Buvo isrinkta iš žemės skaisčiausių dukterų vienintelė mergaitė.

Dar rojuje esant pirmiesiems mūsų protėviams,
Setonui juos sugundžius ir peržengus Dievo įsakymą,
Jie tapo nubauti smarkiai, nebusugryžtamai iš jo išginti,
Taciau pasigailejęs Sutvėrejas žadėjo atsiusti ainiams Išganytoja.

Pirmoji pasaulio moteriškė - Jieva, buvo piukybės irankiu
Žmonijos nupuolimo ir amžino pasmerkimo, prapulties,
Antroji gi - Marija tapo begalo nusizėminusiu, bet galingu
Asmeniu visos žmonių gentkartės prisikėlimo ir išganyto vilties.

Marija tapo pasaukta būti Dievo Sūnaus Motina,
Arba žemisku indu dangiskai Šventenybei, tat aišku,
Savaime pridėrejo, kad ir ji pati būtų buvus apsaugota
Nuo setono įtanos, bei motinos yscioje jau nekaltai pradėta.

Kad tai yra šv. tiesa, o ne šiaip jau tik pamaldus išvadimas,
Tą liudija per amžius mokslas visos Baznyčios šventos,
Tą pasako aiškiai neklystanti Tradicija ir baznyčios Tėvai,
Tą patvirtino įrodžiai Marija pati apsireiškimuos įvairiuos.

Šią tikėjimo tiesą Pijus IX gruodžio 8 d., 1854 m. paskelbė viešai,
O sv. Bernadetei Marija apsireiskus labai iškilmingai
Prancūzijos Liurdo oloj kovo 25 d., 1858 m. pasakė aiškiai:
"AŠ ESIU NEKALTAI PRADETOJI" - ir liepė tikėti žmonijai visai.

Kas gali ant žemės susilyginti su Marija danguje,
Kuris iš šventųjų gali prilygti jai savo šventume,
Kuri šio pasaulio motinų, ar mergaičių, žydinčių skaistyste,
Gali viršyti Ją tąja dorybe? - Juk Ji yra skaistybės ir nekaltybės
Karaliene!

Nenuostabu tai, kad ir pasaulio Kurėjas, pagerbdamas tobulai,
Isrinko Ją vienai vienintelei iš visų savo rankų tvarinių,
Apsaugojo nuo pirmaprados nuodėmės, papuose Ją.
Atpirkejo Motinystės, sykiu ir amžinos mergystės garbingu titulu.

Aprėdė nuostabiai, prakilniai ir niekas neturi rūbų panašių;
Apgaube Ją zvinčios saulės spinduliais ir dvylikos zvaigždžių
Vainiku ant galvos, menulį padėjo po jos palaimintų kėjų,
O setono galybę, isreikštą žalčiu, su pergale mina Ji savo kulnu.

Jos vido grožybei neprilygata nė viena gražuolė iš merginų,
Jos sielos šventumas pervirsija šventenybę visų angelų.
Jos protas, isminties galybės neapčiuopiamos, nes ji žinove
dangaus paslapčių,
Jos gailėstingoji širdis yra berėvis, Ji yra Uztareja nuodėmingų žmonių.

Taigi, švesdam, tą vieną garbingiausią Marijos švenčių,
Atiduokime tikrą pagarbą jai, netik kaip Isganytojo matinai,
Bet ypac Nekaltai Pradėtajai Marijai, angelų ir žmonių
Garbingai, karališkai, kurios rankose yra Dievo malonių raktai.

Slapdiene prašykime Jūs mums reikalingų malonių,
Prašykime pasilptos skubios nelaimingiams pavergtųjų tautų,
Maldaukime glaudinti nenziūgą LAIVĄ mylimai Lietuvai,
Kad Kanados ir Lietuvos lietuviai ranka istiesti vėl galėtų
Per Atlantiko okeaną su "LIEUVA LEVYMO MŪSŲ" zodžiais laisvai ir
linksmiai.

Padangės Aras.

Athol. Mass.

AUKSINĖ KURPELĖ

Išplaukė trys broliai žvejoti. Kai jie nusiyrė į vidurį marių,
istiko audra. Vėjas taip snioke ir daužė, kad zuvedras priplakdavo
prie vandens, ir issigimiusios jos tūpė ant valtės kraštų. Viltis kil
aukstos, ir vėtra siautė vis smarkesne, nesdama laivą, kol žvejai išvydė
nezinomą žemę. Pajūty buvo ten staigios uolos, ir broliai pamatė ant
moteri. Jie nūstebo, ko ji sėdi vejuose ir viesuluose, prie supykusių
marių.

Jauniausias tarė:

- Eisiu ir pažiūrėsiu, ko ji laukia.

Vyresnieji draudė ji ir sakė:

- Matai, koki statūs čia krantai. Nei sakalas jų neužlėktų nei voverė neikoptų - kam tau dar mėginti!

Bet jisai neklausė ir iššoko prie pakriaušės, kuri buvo tokia ūmi, kad turėjai galvą užversti, žiūredamas į jos virsų. Zvejas kabinos į uolas ir jomis kope aukštyn. Vėjas čia buvo stiprus, ir pauksčiai, atnešti iš marių, prisimūsdavo į slautus ir krisdavo žemyn į sukurius. Vaikinas ieskojo iskyssulių ir karstesi už akmenų. Jam iskaudo rankos, ir kojos, tik virsūnė buvo jau arti, ir jis pro vėtrą girdejo, kaip kukčioja mergaitė. Apacioje valtis plūduriavo maza kaip skiedra, o broliai buvo nedidesni už adatą. Jisai davė paskutini suolį ir jau buvo salia moteriskės, kuri ten sėdėjo.

Jis tarė:

- Ko verki?

Ji atsakė:

- Kai as vaikščiojau sode, raganius pagavo mane ir atnešė į šitą vietą. Jis numetė į marias auksinę mano kurpelę, ir kaip man grįžti viena koja basai? Iš manęs juoktusi visas miestas, juoktusi mano tėvas karalius ir motina karalienė. Ministeriai pirštais rodytų į mane ir kuzdėtusi vieni kitiems į ausi.

Ir karalaitė vėl taip pagailo auksinės kurpelės, kad ašaros biro jai per veidus, ir jai krūpciojo pečiai, kai ji ten verkė.

Zvejas prabilo:

- Sakyk, kur nuskendo tavo kurpelė. Aš ją tau ištrauksiu.

- Matai uolą, - ji atsakė, - aplink kurią vandens verpetai plakasi. Tenai raganius ją nusviedė, ir puldama ji suzvilio saulę.

Vaikinas nulipo pas savo brolius, ir jie nusiyrė ties sala. Jie plaukiojo ten tris naktis ir vis nieko nerado. Kai išauso ketvirtas rytas, giliai marių dugne jie pamatė žibant kažkoki daiktą. Jauniausias zvejas paniro į vandenį. Į jį žiūrėjo zuvys, o jų akys buvo ispustos kaip liktarnos. Jos žiūrėjo į vaikną, mojavu uodegomis ir žiopčiojo, lyg ketintų jį praryti. Bet jis buvo drąsus ir skendo vis gilyn, kol pasieke dugną. Mazi karosai savo snukučiais judino kurpelę, kurią jisai paėmęs iskiilo į virsų. Broliai nuvežė jį prie kranto, bet dabar jam neskaudejo nei ranką, nei koją, kai jis akmenimis ir atsaizomis kope į virsų.

Karalaitė juokėsi iš džiaugsmo ir davė jam apauti koją. Jis move kurpelę ir galvojo, kad karalaitė jam labai daili. Ir jis move ilgai, labai ilgai, o baigęs jis nenorejo eiti pas brolius, kurie jam šaukė:

- Grįžk pas mus. Audra nutilo, mes ištiesėm tinklus ir pasigavę žuvies plauksime namo.

Bet karalaitė atsistojo ir sudejavo:

- O, kaip skauda! Nusėdėjau kojas, ir kaip aš grįšiu į miestą?..

Jis atsakė:

- Aš tavę nešė nunešiu.

Jis nudžiugo ir vėl juokėsi.

Tada jis tarė broliams:

- Irkitės pas tėvus ir sakykit: jauniausias sūnus turi nešti karalaite. Jei jis negrįs namo, tai atleks ir ant kartelės ties langu nutups paukštė. Jei ji atskris su diemedžio šakele šnape, jįsai bus laimingas. Jei jis bus vargšas, ji laikys dilgėles lapą, o jei visai jo nebus, ji turės egles spygli.

Jis paėmė karalaite ant rankų ir nešė ją per smiltynus ir pievas. Ji atrėmė galvą jam į petį, ir jos plaukai lietė jojo veidą. Atėjo varkaras, o juodu vis nematė nei miesto nei žmonių - taip toli raganius buvę ją nuviliojęs. Tęstant juodu sustojo girioje ir rado mažą namelį. Žvejas išsaky nupynė lovą ir pririnkęs samany ją paklojo patalą. Jįsai vaikščiojo slaitais, skynė uogas ir ją valgydino. Kai diena užsi-merke ir pro medžius suziuro žvaigždės, karalaite atsigule ant samany ir sapnavo auksines kurpeles. Bet jįsai negalėjo miegoti ir laukė prie durų atsisedęs mąstė, kokia ji daili jam.

Tada nubudo girių žvėrys ir ėmė rinktis pas trobelę. Pirmutinė medžių šakomis atliuoksėjo voverė, paskui atbėgo kiaunė su vilku, ir paskuoliausią atkrypavo lokys. Buvo ten ir zebenktis su stipna, ir ylsokis, mažų ir didelių jų ten priguzėjo. Jie apsupo namelį ir prase žvejo:

- Mes giliai miegojom ir sapnavom, kad per girias ir krūmus eina karalaite. Mes norim į ją pažiūrėti.

Jis atsakė.

- Ne, dabar ji guli, ir negalite jos kelti.

Žvėrys tarė:

- Tai nors pasakyk, ar ji labai daili.

- O, jūs dideli ir maži žvėrys, ji tokia graži, kad marių žuvys šoka ant kranto, kai ją pamato. Erelis padangėj sustoja ir klausosi jos balso, jei ji prabyla. Nuo jos palytėjimo gyja visos žaizdos...

Voverė atsiliepė:

- Šokdama į eglę susibadžiausi nosiukę, ir man ją labai skauda. Gal karalaite prie jos prikištų pirštą...

Lobys ją subarė:

- Tavo snukutis ir taip sugis. Bet aš norėčiau į ją nors truputį žvilgtelti.

Pagailo žvejui nusiminusių žvėrių. Jis pravėrė duris ir leido visiems iš eilės pro plyšį žiūrėti į karalaitę. Prie trobelės artinosi jie ant galų pirštų, grožėdamiesi kraipe galvąs ir čepsejo liežuviomis, matydami jos plaukus tokius sviesius ir žibancius, lyg jie būtų iš spinidulių supinti. Paskui visi jie, ir lokys ir stirna, sugulė aplink namelį ir saugojo karalaitę. Saulei tekant jie išbėgo į girią ir grizo kas su riestutu, kas su medaus koriu, kas su saknelemis. Ir jie bijojo, kad ji nubudus jų neišsigastų, ir susislapstė už krumų, už medžių ir prasketę sakas žiūrėjo, kada ji kelsis.

Ji pakirdus tarė:

- Sapnavau, kad miegu tėvo dvare, o šimtas kareivių mane saugo.

Žvejas atsakė.

- Ne šimtas kareivių, tik visi girios žvėrys budėjo.

Iš savo slėpynių išlindo ir vilkas su kiaune ir voverė su stirna, visi jie išlindo, dideli ir maži. Iš tolo sustoję, džiaugėsi jie ir kumsejo vieni kitus, kad karalaitė valgo jų surinktus riestutus ir medų.

Lokys tarė jai:

- Sėsk ant mano pečių, ir nunešiu tave ligi miesto.

Ji užsilipo jam ant nugaros ir isikabino į jo plaukus. Kojas su auksinomis kurpelemis ji užsidejo ant jo ausų. Ir taip jie keliavo per silus, per liepynus ir per krumus. Žvejasėjo šalia karalaitės, voverė riedėjo prysakų, o vilkas su kiaune bėgo iš šonų. Tik stirna nesilaikė tvarkos, iš džiaugsmo ji negalėjo iškęsti ir sokinėjo per aviotes ir lazdynus. Tėtervinai suposi sakose ir kraipe kaklus, lyg klausdami vieni kitu: "Kas čia dabar?!"

Pavakare jie pasiekė lygius laukus ir toli pamatė bokštus. Lokys nulaipdino karalaitę ant žemės ir tarė:

- Mes bijom kareivių su šautuvais ir toliau neisim.

Žvėrys nubėgo atgal į girias ir į savo urvus. Karalaitė su žveju nukeliavo į miestą, ir žmonės ją pažino iš auksinių kurpelių ir mėtųdami kepures saukė taip smarkiai, kad karveliai ant stogo apkurto. Suzinojęs karalius išjojo ant balto žirgo ir savo dukterį pasodinęs į karietą nuvyko į rūmus, kur dainavo, šoko ir valgė, o madaus išgėrė visus borsus, kiek jų ten rusiuos buvo. Žvejas sėdėjo tarp generolų, ir po vaisių karalius pasisaukęs jam tarė:

- Duosiu tau maišą aukso, kad namo grįžtum turtingas, su žvilgančiomis pusnimis ir sermonelio apikakle. Tau nereikės dirbti, galesi varytis lovoj ir gerti vyną.

- Kas man iš tų pinigų ir lobų, ir ko man keliauti iš čia. Duok man darbo, ir bus man smagu tavo dvare.

Karalius liepė jam prižiūrėti sodą. Jis genėjo šakas, kasinėjo žemę, ir obelys prazydo taip kvapniai, kad karalaitė patiko vaikscioti tarp medžių.

Žvėjas tarė jai:

- Kai tu pasirodai tarp alyvų ir vyšnių, visos bitės dūzgia daug meiliau.

Ir juodu kalbėjos apie mairias, apie auksinę kūrpele ir girios žvėris. Bet karalius nenorejo, kad juodu šnekėtųsi. Jis liepė vaikinui sėti arklius, ir jų plaukai tuojau ėmė zvilgėti. Jie buvo linksmi, rietė sprandus ir zvengė.

Karalaitė patiko važinėti, ir kinkydamos arklius žvėjas tarė:

- Tegu ratuose tau būva minkščiau, kaip ant lokio nugaros.

Tada valdovas įsakė jam lipti į bokštą ir žiūrėti ar priešai neateina. Jis stovėjo ten septynias dienas ir septynias naktis. Astuntą rytą jis išvydo pulką artinantis prie miesto. Prysakyjo vyras su raudonu apsiaustu ant pečių ir auksine karūna ant galvos. Jo ginklai prieš saulę taip zvilgėjo, kad net aki vėrė.

Žvėjas tarė karaliui:

- Mačiau pulką raitelių - gal priešai?

- Ne, - atsakė valdovas. - Tai mano kaimynas, už kurio rytoj ištėkės mano dukte.

Vaikinas išėjo į sodą, vaikščiojo tarp žieduotų kriaušių ir čiuobančių varnėnų ir susitiko karalaitę.

Jis prabilo:

- Tu man buvai daili, ir aš nepabūgau jūros sūkurių nė tamsių gelmių. Aš kopiau staciais slaitais, palikau tevus ir brolius ir miškai nešiau tave ant rankų. Aš saugojau tave nuo vilkų ir lokių ir padariau juos jaukius, kad tau tarnautų.

Ji tylėjo ir nieko neatsakė.

Jis vėl tarė:

- Ka man daryti, kad tu kalbėtum! Ar tau parnešti paukštę, giedančią devyniais balsais, ar plaukti už jūrų marių ir ten salose tavo rubams nukirpti avis, kurios turi silko vilną?

Ji nieko neatsakė. Ji išgirdo ties miesto vartais trimitus ir grįžo į rumus. Žvėjas nusiminęs sėdėjo pas saltinį, liudnas jis vaikščiojo sode ir atsisveikino su medžiais, žydinčiais eilese, ir su žirgais, zvengiančiais tvartuose.

Paskui jis iškeliauvo ir ėjo per laukus, brido per liūnus. Jo drabužiai sudrisko nuo erskecių, kojas skaudėjo nuo akmenų. Kieles ir sniegenos lėkė pro jį klausdamos: "Kodėl tu toks nelaimingas?" Girioje lokys į jį žiūrėjo nustebęs, o voverėlė nežinojo ką daryti ir atsėdus ant uodegos išskėtė kojų tes.

Jisai nuvyko prie marių kranto ir prarymojo ten visą dieną ir naktį. Rytas buvo audrotas. Vilnys kilo ir soko kaip supykę žirgai ir baltomis putomis nuauđe pakriaušes.

Žvėjas žiūrėjo į verpetus jūroje, ir staiga jam šmestėlėjo, lyg dugne zvilgetų auksinė kurpele. Jis pasilenkė nuo skardžiaus žemyn, soko į bangas ir paniro. Jis skendo gilyn ir gilyn, kol iš tos vietos, kur jis iškrito, pakilo kregždė, toji maža paukšte, ir atstaciusi baltą gužį prieš vėtrą lekė per vandenį ir vejus. Skrisdama per girią ji nusiskynė egles spygli ir nuplasnojus atsitupe ant kartaitės, ties žvėjo tėvų langu.

Ji tupėjo ten ir laukė. Ejo broliai pro šalį ir jos nepamatė. Tėvas pažiūrėjo į paukštį ir nieko nesuprato. Pakilo tada nuo ratelio motina ir išvydo kregždę su spygliu snape. Ir ji gailiai pravirko.

- Antanas Vaičiulaitis -

PA V E R G T O J

T E V Y N Ė J

(LAIC. ŽINIŲ SANTRAUKA)

RAUDONAJAME VILNIUJE

Rusiškoji valdžia - Vilniaus gyventojai nebepanašus europiečiams - Repatriacijos sunkinimai - Varšuvos delegatų likimas - Kainos - Kovos.

- Vietos lenkiškas dienraštis NOWY SWIAT gavo lapkr. 17 d. laidoje ištisai persispausdino vilniečio žurnalisto, Ricardo Kiersnowskio, rašini, seniau tilpusį Londone laikrasty, DZIENNJK POLSKI. Pranešimas yra paremtas daviniais, kuriuos patiekė į Vakarus atbėgęs vilnietis. Straipsnis yra pakankamai objektyvus ir vertas mūsų visuomenės dėmesio. Todėl jis čia patiekiamas vertime ištisai.

Šiandien Vilnius daro be galo liūdną įspūdį. Gana sunkiai apgriautas kautynių metų, ypač vokiečiams besitraukiant, - miestas nesikelia iš savo suskukimo, nepaisant to, kad formaliai jis esąs "Lietuvos Tarybinės Respublikos" sostinė. Galop, Vilniaus lietuviškumas yra grynai teoretiskas dalykas, kadangi nedalomai ir visur ten valdo rusai isimtinai. Netiktai Vilnius, jo krastas, bet ir visa Lietuva yra užplukdyta tarybinės kariuomenės. Sovietų daliniai yra apsistoję netgi vienkiemiuose ir kaimuose.

Ligi šiol daugely vietų dar nėra iš gatvių nušalinti griuvėsiai. Tragiška vaizdą sudaro Vilniaus ir Vokiečių gatvės. Mickevičiaus (dabar Gedimino) gatvė - irgi turi milžiniškų nuostolių. Tarpe sugriautų pastatų yra, tarp kitko, naujieji PKO rūmai. Nėra Raudonojo Stralio ir Georges viesbučio. Iš kavinių, išliko Rudnickio ir Stralio "Žalioji". Ten galima gauti biaušios kavos ir pyragėlių, kadangi tai, vistiek, yra "Pirmos Klases" kavinės. Miesto gyventojai jų vengia, kaip ir "pirmos klases" restoranų, t.y. "Bristol" ir "Zacisze", kuriuose visuomet apsieiai užtiksi sovietiskų karininkų ir NKVD valdininkų.

Vilniaus bažnyčios, apart Šv. Kazimiero, bendrai išliko sveikos. Vilniaus Katedra išliko sveika, tiksliai artilerijos syvedinys numusė galvą vienai statulai, kurių dvi stovi abipus kryžiaus virš didžiųjų durų. Ausros Vartuose tębevyksta pamaldos prie Šv. Mergelės Stebuklingojo Atvaizdo. Kaip ir anksčiau, Ausros Vartų gatvė yra užtvėnkta maldininkų minios.

1. TUKSTANŲ LENKŲ

Vilniaus gyventojai lygiai lietuviai kaip ir lenkai, - nieku nepriima europiečių savo išvaizda. Elegantiškai apsirendžiusių žmonių nebėra. Kaip apranga - vyrauja vata pamuštos "fufaikos", arba naminio audimo "kubrackos". Odinių apavą pakeitė tūbinės (vailokai) su guminiiais padais. Moterys, kaip taistrykle, galvas apdengia skepetomis. Bekuris asmuo, pasižymis elegantiškesniu apdaru, nuolat turi pasiduoti milicininkams, kurie dokumentus tikrina. Ypatinai charakteringa yra tai, kad Vilniaus gatvėse nesimato jaunuomenės. Vyrauja senesnieji žmonės arba vaikai. Vilniaus jaunimas išnyko iš miesto.

Bendrai imant, tenka nustatyti, kad Vilniuje pasiliko ne daugiau kaip 15,000 lenkų, daugiausiai vyresniojo amžiaus. Dar tebėra kelios desimtys lenkų kunigų, betgi jų skaičius kasdien mažėja. Kas galėjo lenkų tarpe išvykti į Vakarinę Lenkiją - išvažiavo. Panasiai buvo ir kaimuose. Būta kaimų, kurių visi gyventojai pareiske noro išvykti, jų tarpe... isimtinais baltgudžių gyvenami kaimai.

Pradžioje šie išvykimai Lenkijon vyko be didesnių kliūčių. Vienok vėliau NKVD pradėjo daryti kliūčių.

Taigi, buvo paskelbta, kad išvažiuoti tegali tik tie, kurie sumokėjo visus mokesčius. Vėliau paskelbta, kad tegali išvykti asmenys, pilnai sumokeję mokesčius ir pristatę nustatytas grūdų ir daržovių kvotas. Tuo būdu susidarė užburtas ratas. Mokesčius sumokejęs, - dar nepristatė piliavų; kas pristatė grūdus - jų turėjo naujus mokesčius mokėti. Baltgudžius, kurie pasisake nori išvažiuoti, - didžiumoje isgabeno į Rusijos gilumą.

Iš Varsuvos atsiųstieji "Lenkų Repatriacijinės Misijos" viršininkai negalėjo susigyventi su NKVD. Pirmūtinis Repatriacijinės Misijos sekretorius "Lenkijos Respublikos Vyriausybės Įgaliotinis" - buvo Vilniuje suimtas ir nuteistas 15-kai metų kalėti. Osobkos vyriausybė netgi neintervenojo jo atstovo byloje.

Vieton Ocheckio iš Varšuvos atvyko tulas p. Urniasz, kuris jau po dviejų savaikių pabėgo atgal Lenkijon.

Trečiasis, sykiu paskirtas ir Lenkijos Raudonojo Kryžiaus direktorium Vilniuje, - P. Kalicki, taipgi pabėgo ir sieną perėjo su pagalba... vieno lenkų "zaliukų" dalinio, kurį sudarė jaunimas, simtais sprukęs į miškus.

Galop, vėliausia "Zečpospolitos Vyriausybės" delegatas - Lipinski - rezignavo iš pareigų tuctuoju, kai tik atvyko į Vilnių, ir kuo skubiausiai grįžo Varšuvon.

K A I N O S

Nepaisant patarlinio lietuvių rūpestingumo ir "gaspadoriškumo" - Vilnius badauja. Nei Vilniuje, nei Kaune nėra nei vienos stambesnės privačios krautuves. Šalutinėse gatvėse dar galima retkarčiais užtikti mazyčių krautuvelių, kurios yra pasmerktos išnykimui anksčiau ar vėliau.

Vyriausia sankrova Vilniuje yra valstybinis "Gastronom", ikurdintas Mickeviciaus gatvėje. Šioje krautuveje gali pirkti bet kas, vienok ne visiems yra nienodos kainos. Sovietiski karininkai, aukštesnieji valdininkai ir NKVD agentai gauna nuolaidų. Nuolaidos NKVD-istams siekia 90% parduodamosios kainos. Valdininkai turi nuolatinę taip vadinamą "limitnyje kartocki". Gi darbininkai "darbo žmonių tėvynėje" negauna jokių nuolaidų.

Kvalifikuoto darbininko atlyginimas siekia 500 rublių į mėnesį. Kainos "Gastronomie" yra šios: cukraus kilogramas - 100 rublių, lasinių kilo - 140 rublių, mėsos kilo - 40 rublių. Pyragaitis - 8 rubliai. Kazkodėl "Gastronom" yra užverstas daktily. Kilogramas daktily ("pirščiu-ky") kainuoja 270 rublių. Taipgi pilna šampano. Šampano bonka kainuoja 25 rublius, kadangi tikrai kapitalistinėse valstybėse šampanas yra tikrai burzujams. Rusijoje darbininkas turi teisę pigiai įsigyti šampano!

"LAISVI LIETUVIAI" ir NKVD.

Visas Vilnius, Vilnija ir Lietuva dreba po sovietišku teroru. Šio teroro aukomis krenta ypatingai lietuviai, kadangi lenkų jau nedaug liko. Tas paveikė lietuvių pagrindinį nusistatymą lenkų atžvilgiu. Lietuviai kaupiasi prie lenkų ir kiekviename netarpiniame pasikalbėjime pabrėžia, kad be tikrai laisvos ir nepriklausomos Lenkijos - nebus Lietuvos.

Lietuva žūsta, o jos gyventojai masiniai išvežami Rusijon. Kas aiškiai nepareiskia savo nusistatymo, kas nepabrėžia demonstraciniai savo istikimumo marionetei - Palėckiu, - zus anksčiau ar vėliau. Neseniai buvo suimtas ir Sibiran išvežtas buvęs Lietuvos premieras, garsusis kun. Mironas.

Lietuvių jaunuomenė masiniai bėga į miškus. Lietuvių partizaninis karas giriose yra labai stiprus ir puikiai suorganizuotas. Lietuviai bendradarbiauja su latvių ir estų partizanais. Lietuvos ir Vilnijos giriose slapstosi "Laisvų Lietuvių" daliniai.

NKVD bestijališkai žudo "Laisvuosius Lietuvius" - suėmimo atvejais. Nužudytyjų lavonai, kaip bendra taisykle, kaimuose ir miesteliuose tamponi viesose vietose. Neseniai Alytuje per dešimtį dienų rinkos aikštėje gulėjo 40 lietuvių lavonų. Lavonus išgabeno jau visai pasvinkusius.

Tai yra gyvybinė kova - ligi mirties. Lietuviai teigia, kad jiems nebėra jokio pasirinkimo. Ir jie žudynėmis atsako į nuzudymą, naikindami masesnius sovietinius dalinius ir patrulius. Tokiai buklei vyraujant, Vilnius virto milžinišku NKVD centru visiems Baltijos krastams. Astuoniasdešimt didžiausių pastatų Vilniuje užima NKVD. Visur karčiamos yra prikimos suimtyjų.

Tokia yra Vilniaus ir Vilniaus tikrovė.

IŠ TREMTINIŲ SPAUDOS VOKIETIJOJE

Vakaru Vokietijoje. - Paskutinis "Tevišės Aido" numeris straipsnyje "Mūsų kovos ginklai" tarp kitko rašo: "Mūsų kovos ginklas šiandien nėra kardas ar sautuvas. Prie jo mes galim būti pasaukti tik Vakary ir Rytų galybės susidurus. Mes kovojame šiandienų savo teisės geru elgesiu, tuo parodydami savo tautinį subrendimą. Mūsų spauda, menas, sportas, kasdienis darbas stiprina ne tik mus pačius, bet skina kelius ir į mūsų laisvę. Savo kultūrine veikla mes atkreipiame kitų tautų dėmesį, įgyjame jų simpatijas ir padarome draugais kovoje dėl mūsų laisvės." Apžvelgęs sunkias darbo sąlygas, laikraštis straipsnį baigia: "Mūsų visuomenė dažnai pasirodo darni ir vieninga kultūrinėje ir tautinėje darbe. Turime eiti prie dar didesnių vienybės. Visi asmeniniai nesusipratimai, nesklaidumai šiandien yra salintini. Visa šiandien turi nustelbti didysis troškimas - Lietuvos Nepriklausomybė! Su pasipiktinimu stokime prieš bet koki skaldymą, savitarpmius gincus ar mūsų drausmę ir vienybę ardančius veiksmus."

Toliau tas pats laikraštis patiekia skaudžių žinių iš Lietuvos. Remdamasis vienu paskutiniųjų "Tiesos" numeriu, laikraštis rašo apie didelį Lietuvos naikinimą ir alinimą. Vedamajame "Tiesa" taip rasanti: "Vienas svarbiausių mūsų partinių organizacijų politinių uždavinių yra stiprinti kovą prieš buožinius nacionalistus ir jų gaujas, vis siaučiančias kai kuriose srityse. Reikia sukelti į kovą prieš šiuos nieksiskus nusikaltėlius placiasias darbo žmonių mases. Reikia pagrietinti kovą prieš visus tuos, kurie tiesioginiu ar netiesioginiu būdu siems išdavikams padeda ar juos remia." Atrodo, kad bolševikai šiuo metu stengiasi Lietuvoje sukelti visus tamaisuosius gaivalus, kad galėtų įveikti tautiškai nusistacičiusius Lietuvius. Toji kova, atrodo, bolševikams yra nepaprastai sunki, nes lietuvių tauta iš paskutiniųjų spiriasi prieš savo galvazudžius.

Ypatingai alinama Lietuva ir ekonominėje srityje. Jau remiantis vien "Tiesa", atrodo, kad Lietuvoje greitai pasireiks visiškas badas, nes didžiausi žemės plotai neapsejami, gyvuliai baigiami išvežti, pajėgesnės žmonės slapstosi nuo persekiojimų ir negali dirbti lauko darbų. "Tiesa", žinoma, visus kolioja, keikia ir siūlo dar didesnių našumų naikinti tautinį lietuvių elementą. Ji žino, kad isnaikinus lietuvių tautą ir jos vieton atvezus nuskurusius ir išbadejusias maskolpalaikius, bus ramiau - jiems užteks pelų ir gales tenkinti "draugo Stalino" norus ir užgaidas.

"Tiesos" pasigyrimus tik tiesiais žodžiais patvirtina šiomis dienomis Miunchenan atvykusi viena žydė, kurios pasakojimu, Lietuvoje šiuo metu gyvenimas daugiau negu baisus, lietuviai tremiami į kaledėjimus ir Sibirą, jokių gyvumo, visiška apatija ir nusiminimas. Dėl nuolatinės suomių baimės atvykusioji pataria vėrciau iš užsienio Lietuvon jokių žinių nesiųsti.

PASTABA: Tiesa yra lietuvių kalba okupanto leidžiamas dienraštis Vilniuje.

L I E T U V I A I S K A U T A I V O K I E T I J O J .

Pirmieji skautų vienetai pradėjo steigtis Lietuvoj 1918 m. pabaigoje, amerikiečių lietuvių brolių Jurgelių pastangomis. Per nepriklausomo gyvenimo laikotarpį skautai išaugo į populiariausią jaunimo organizaciją, turincia šiuos skyrius: jaunųjų skautų - skautų, skautų, jūros skautų, oro skautų ir skautų vyčių. Pasaulio skautų sefas lordas R. Baden-Powell, atsilankęs 1933 m. į Lietuvos skautų tautinę stovyklą Palangoje, labai gerėjosi piukiu lietuvių skautų susitvarkymu. Okupacijų metu, daugelis skautų vienetų dirbo slaptai, kadangi tiek bolševikų, tiek vokiečių skautų organizacija buvo nepakenciamą.

1945 m. pavasarį, lietuviai tremtiniai, išsilaisvinę nuo Hitlerio globos, vėl griebėsi dirbti, kurti, organizuotis. Pirmieji vėl sukruto skautai ir Detmold vietovėje buvo įsteigta pirmasis skautų vienetas. Šiuo metu Vokietijoje, 3 zonose, jau veikia apie 200 skautų draugovių su dideliu skaičiumi narių. Skautai yra oficialiai pripazinta organizacija tiek karinių valdžių Vokietijoje, tiek tarptautinio skautų biuro ir tautinių skautų asociacijų. Veikiama vadovaujant seniems vadams pagal senasias tradicijas ir statutus. Šią vasarą Vokietijos lietuvių skautai stovyklavo apie 30-tyje stovyklų. Studentai skautai taip pat susiorganizavę ir Baltijos Universitete - Hamburge, turi savo senąją korporaciją "Vybis". Iš viso, visi vienetai gražiai ir noriai dirba, ruošdami stovyklas, iskyklas (1-2 dienų stovyklą) sueigas, pasirodymus - laužus. Į visus parengimus visuomet atvyksta aukštieji U.N.R.R.A. ir kariuomenės pareigūnai, kurie maloniai priimami. Išleidžiama savų knygų ir atgaivinti laikraščiai "Skautų aidas" ir "Skautybe". Iki šiol jau buvo 3 visuotiniai skautų vadų suvažiavimai, kuriuose svarstomi organizaciniai ir auklėjimo

klausimai. Beveik visur skautai yra gražiai ir tvarkingai apsirengę svariomis uniformomis ir geriau, negu bet kas reprezentuoja Lietuvą. U.N.R.R.A. ir kariuomenės vadovybė gražią lietuvių skautų veiklą labai teigiamai įvertino ir todėl visokeriopai remia, taip kad kai kurie vadžiaugiasi, jog kai kuriais atvejais esą geriau susitvarkę negu tėvyne. Taigi skautai dirba ir budi, kad būtų visuomet pasiruošę - "Dievui, Tėnei ir Artimui" padėti.

- S. B. -

ALBERTOS IR B. C. PROVINCIJU BE STREIKO ANGLEKASEI
GAVO PAKELTI ALGAS ANT DIENOS \$1.40.

Kas įdomiause kad man Drumheller apylinkėi gyvenant jau suvirš 18 metų ir pirmą kartą atsitiko taip kad be streiko Co. susitarė su unijos atstovais ir pakėlė anglekasems ant dienos \$1.40. Einant naujų kontraktu anglekasei Albertos ir B. C. provincijose dirbs 5 dienas į savaitę ir dienos užmokestis bus \$8.74. Vadinasi kožnas šeštadienis skaitysis nedirbama diena, ir jeigu pripuolamai reiktu šeštadieni dirbti tai už šeštadienį skaitysis pusantro laiko. Iki šiolei užmokestis buvo \$7.34 ir dirbom 6 dienas per savaitę. Tikrukoj pakelti nieko negavom, nes kiek pirma uždirbom per 6 dienas tai dabar maž daug tą patį gausim už 5 dienas ir vietoj 6 dienų jau dirbsim tik 5 dienas, su tuo pačiu užmokesčiu. Pakelimas išeina tik tiek kad jeigu katram papuoltu šeštadieni dirbti tai gaus už tokę dieną pusantro laiko. Bet kompanijos paprastai venge tokio darbo kuris kainuoja pusantro laiko, tik labai svarbeis atsitikimais toke diena šauke į darbą. Bet visgi kad ir tas pats užmokestis, bet anglekasei turės nors 2 dienas liuosas ant savaitės ir gaus daugiau pasilsėti nuo sunkaus kasyklu darbo, gaudami tą patį užmokestį ką anksčiau per 6 dienas uždirbo.

- A. Vaisnis. -

MONTREALO ŽINIOS

PASEKMINGAS VAIDINIMAS.

Sekmadienį 24 d. lapkričio, "Šv. Kazimiero Parapijos Choras", pastatė trijų aktų Komediją "Katriutė Nepasakė!" Veikalas puikiai buvo suvaidintas šių artistų:

Jonas Kragius (pavydus vyras) Alekas Bandžius - Marė Kragienė (to pavydo priežastis) Jule Bashaw (Dereskevičiutė) - Barbora Bistrytė (Mares pussesere) Izabele Ambrasienė - Petras Morganas (milionierius) Vincas Kajackas - Ona Zaunytė (pagauna milijonierių) Alice Kantautaitė - Katriutė (paslaptį užlaikanti tarnaitė) Rita Kantautaitė - Justinas Pampa (amžinas ligonis) Antanas Šaltenis - Rožė Žibaitė (jį ligonį myli) Marija Dainiūtė - Vincas Vingilas (jis myli Rožę) Vincas Bubelis - Dr. Pilsa (jis visus pagydo) Vincas Kalinauskas - Sargas, Edvardas Bobinas. Scenos direktorius: Vincas Kajackas, režisierius: Vytautas Širvydas.

Vaidinimas visiems susirinkusiems labai patiko.

K A L Ė D U E G L A I T Ė.

21 d. gruodžio "Kalėdų Diedukas" atvažuos į D.L.K. Vytauto Nepr. Klubą, 4:00 val. po pietu. Tai dienai yra labai graži programa sukurta. P. Jonas Juskevičius parodys specialias filmas, kuriuos sudomės mažyčius.

Taipgi 29 d. gruodžio "Diedukas" nuvyks į Šv. Kazimiero parapijos svetainę 4:00 val. po pietu, kur bus vaidinta Kalėdinis veikaliukas "Petruko Žvakė".

Visi Montrealo lietuvių vaikučiai neužmirškite šių dviejų paruošimų kuriuose dalyvaus "Kalėdų Diedukas".

D.L.K. VYTAUTO NEPR. KLŪBE, KOMUNISTŲ LAIPSNIS SMARKIAI NUKRITO.

Metiniam susirinkime, valdybos rinkimuose, nei vienas komunistas nepaklūvo tik į "Board Direktorius" vos ne vos pusantro komunisto įsiritę.

Ko toliau, to labiau žmonės pradeda pažinti komunistų visokių žiaurumų. As linkiu, kad ateinančiuos rinkimuose komunistų raugas būtų ne tik iš valdybos išsluotas, bet kiekvienas narys kuris serga komunistų kė ligą būtų iš klūbo pašalintas. Per juos klūbo vardas gali smarkiai nukentėti.

"Šerinkū" susirinkime gerbiamas Klūbo pirmininkas J. Vilkaitis ir "Board Direktorius" J. Šarkis pranešė kad į klūbą lankosi policija ir perspėjo buvusią valdybą, jaigu klūbas nori gyvuoti ir nenustoti leidimų, tai turi apsivalyti nuo komunistų. Tad klūbiečiai į darbą, o jūs raudon skuriai kurie per keletą metų tersėtė D.L.K.V. Klūbo vardą nenusiminkite. Sovietų Lietuvą niekas nevez, kurią jūs kitiems labai persiate o patys nenorite važiuoti, bijote kaip velnias kryžiaus. Geriau pasitraukite iš savo draugijėles kurių turite tiek daug visokių literatukų ir pašalpinę draugija, mes ten jūsų netrukdytume bet iš D.L.K.V. Klūbo lauk!!!

Ateinančių metų nauja valdyba. Pirmininkas: J. Vilkaitis, vice-pirmininkas: J. Peckaitis, protokolų sekretorius: A. Norkeliūnas, finansų sekretorius: J. Marozas, izdininkas: M. Mašnickas. Moterų skyriaus sekretorė: O. Vilkaitienė. Baro sekretorė P. Decaire (Grabauskaitė) "Board Direktoriai": J. Bakanavičius, J. Gargasas, J. Leknickas, A. Norvaiša, J. Lesevičius. Šerų sekretorius: P. Gudas

- Klūbo Šerinkas -

Smarkiai buvo susirgęs, didžiai gerbiamas ir visu mylimas D.L.K. Vytauto Klūbo pirmininkas Juozas Vilkaitis, kuriam buvo padaryta didelė operacija, jam pavyko viską laimingai praleisti. Pasveikęs emesi smarkiai darbuotis Klūbe, jau penktas metas einą pasekmingai pirmininko pareigas.

Linkime geriausios sveikatos, darbuotis nenuilstančiai visų Lietuvii tarpe.

Ponia O. Jasiuniene daug pagėrėjus, pasikele iš lovos po biskį, nors dar sveikata neatgavus kaip reike, bet visgi labai malonu kad jau savo nameluose sugryzo iš ligonines, tarp savuju ir kasdien einą geryn.

VESTUVIŲ VARPAI SUSKAMBĖ !!!

- 23 d. lapkričio p-lės Viktorijos Katiniūtės ir p. Broniaus Bužo, įvyko sutuoktuves Lachine, Prancūzų baznyčioje.

- 30 d. lapkričio p. O. Lenkaitienės ir Lietuvių Parapijos komiteto J. Juotkaus, įvyko slūbas Šv. Kazimiero baznyčioje.

- - - - -

4 d. gruodžio, mirė Karolina Ložienė (Albrikiutė) pusamžė. Paliko didžiausiam nuliūdime savo sunu, marcią ir du anukų.

Te ilsesi ramiai svetimoj žemelė.

- - - - -

K.L.C. Tarybos pirmininkas A. Navickas, viešėjosi Toronte 29 ir 30 lapkričio.

- - - - -

Gerbiamas Tėvelis S. Kulbis, 19 d. gruodžio, išvyksta dviem savaitėms pas Toronto Lietuvius praleisti taip visiems malones ir brangias Šventes.

Linkime pasekmingos kelionės ir laimingo sugryžimo.

- - - - -

S. Žižiunienė labai dėkuoja visiems už skaitlingą atsilankymą 30 d. lapkričio į Šv. Kazimiero baznyčią, dėl išklausymo Šv. Mišiu, kuriuos buvo laikomos, liūdnei atminčiai vieny metų sukakties zuvimo A.+ A. Petro Žiziuno.

- - - - -

9 d. gruodžio P. Klisevičienė iš St. Calixte, nuvyko į ligoninę dėl sunkios operacijos.

Linkime kuogreičiausiai sustiprėti ir atgauti visiškai gerą sveikatą

- - - - -

Dėl patikrinimo sveikatos p. D. Norkeliūnas randasi ligoninė. Tikimės vėl pamatyti mūsų tarpe greitoj ateiti.

Geriausios sveikatos linkime visi.

- - - - -

P. J. Bonevičienė (Ramanauskaitė) applanke savo brangius Tėvelius ir visas gimines 7 d. gruodžio ir laimingai sugryzo į Greenfield Mass.

- - - - -

Šių metų 8 dieną gruodžio mėn., Šv. Kazimiero Lietuvių parapijos svetaine, įvyko labai įdomios prakalbos.

Prakalbas rengė Kanados Lietuvių Centro Taryba.

Kalbėtojas buvo atvykęs iš Amerikos Centro Tarybos, neseniai atvažiavęs iš Vokietijos gerbiamas Adv. R. Skipitis.

Nors mažai buvo išgarsintą, bet publikos prisirinko virš "200" žmonių ir su didžiausiu atidumu laukė kalbėtojo žodžių.

Tarybos pirm. A. Navickas atidarė prakalbas tardamas trumpą įžanginę kalbą ir pakvietė tarti porą žodžių gerbiama Klebona Kun. Bobina. Klebonas trumpai savo kalboje ragino visus jungtis į vieną garbingą Lietuvos vadavimo darbą, ir dirbti visoms išgalėms iki nebus sutraukti Lietuvos vergijos panciai kol nesuplevesiuos Lietuvos tryspalvę vėliavą, Gedimino Kalnę.

Toliau buvo pakviestas tarti porą žodžių, neseniai atvykęs iš Prancijios Tevas S. Kulbis, kuris pasveikino susirinkusius ir taipgi kvietė visus budėti ir dirbti Lietuvos vadavimę.

Toliau einame prie šios dienos kalbėtojo. Pasirodo ir kalbėtojas ant scenos (salėje plojimas). Susikaupęs energijos ir pasiryžimo kovoti už Lietuvos laisvę, tarė į susirinkusiuos: "Broliai ir sesės Lietuviai! Norių as jums pranešti ką as patyriau Lietuvoje būnant pirmuose Rusų okupacijos laikiuose ir būnant vokietijoje išvietintų Lietuvių tarpe."

Tad savo prakalbą padalino į dvi dalis. Pirmoji Lietuvos byla. Antroji dalis Lietuvių gyvenančių vargus ir kancias belaisvių stovyklose.

Kalbėtojas pirmojoje savo dalyje pasiekė istorijos Lietuvos lapus. Kuomet Lietuva buvo didelė ir galinga, tesėsi nuo juodųjų iki baltųjų jūrų. Lietuviams ir Lietuvai buvo didžiausias smugis "Liublino Unia" nes kilo kivirksciai tarp Lenkų ir Lietuvių. Tuom priešai pasinaudojo Lietuvos ir Lenkijos tautų pasidalinimu. (Vokiečiai, Rusai ir Australai) Didžiausią Lietuvos dalį pateko Rusams ir buvo rusinami. Uždraudė lietuvišką spaudą, už maziausi prasizengimą buvo vežiami į Sibirą ir sodinami į kalejimus.

Bet viskas buvo veltui ir štai 1918 metais susirenka Lietuvos mokslo sunus Vilnuje ir praneša pasauliui kad mes atsipalaidojome nuo visų pavergejų ir stojome į laisvą nepriklausomą gyvenimą (salėje plojimas). Bet sako nemanykite kad Lietuvą atgavo laisvę be aukų, t.y. gyvasčių, labai labai daug zuvo už laisvę.

Toliau kalbėtojas pažimi vėl Lietuvą užpuolė raudonieji šaranciai, 1940 metais Rusai motivuodami tuom: Kad Lietuviai gavia jų karius, bet tai buvo slyksti melagystė kad apkaltinti Lietuvą ir ją okupuoti.

Štai birželio 15 dieną sulaužo Lietuvos sutartį padarytą su rusais ir okupuoja Lietuvą. Pirmutinėse dienose norėdami pasirodyti nekaltais ašinėliais, nes kišo į vidaus reikalus, bet sulaukia 12 dienos liepos mėnesio, Lietuvos sviesuomene pasigenda Kauną keletą desėtkų Inteligentų. Užklausus Rusų jie atsako nieko nežinanti. Tai buvo Rusų užsimojimas ir naktinis vogimas inteligentų ir siaip patriotinio nusistačiusių Lietuvių. Beto prasideda naminiai suklastuoti areštai ir trememi į Sibiro tyrlaukius, iš kurių nėra vilties sugrįžti. Buvo grudami į gyvulinius vagonus, be maisto, be vandens ir ardomos šeimos, vyrai atskiriami nuo žmonos, žmonos nuo vyrų, vaikai nuo tėvų, tai buvo tragedinis laikotarpis, kokio dar Lietuvos istorijoje nėra buvęs.

Ir štai 1942 birželio mėn., 22 dieną, prasideda Vokiečių-Rusų karas. Vokiečiai suduoda rusams skaudų smugį. Lietuvos jaunuomene sukilą ir pradeda rusus musti tokių būdų paimą Kauną, apsaugoja tautos turtą nuo sunaikinimo. Lietuvos sukilėlių prieš rusus, priskaitomą apie 100,000, jaunuomenės. Užejus vokiečiams ir tie taip pradėjo daryti kaip rusai. Pirmuciausia jie pareikalavo, kad Lietuvos jaunuomene rasytusi į jų karuomenę, bet Lietuvos jaunuomene pažino vilką avies kailyje, nestojo. Tuomet griebesi kitokio smurto t.y. kad Lietuvos mokslo vyrai atsisauktų į jaunuomenę Lietuvos dėl stojimo į karuomenę, tie atsisako tą vykdyti, tuomet vokiečiai griebesi keršto, suimą mokslo žmonių ir išvežą į vokiečių, ir prasidėjo tų žmonių kankinimas. Kankinimas buvo nežmoniskai žiaurus, budavo surisamos rankos užpakalyje ir kabinami ant sienos ir tol pakartas esti pakol lieką besamuonės, tuomet nyemamas nuo sienos, kuomet atsigaudavo, ir vėl buvo kankinamas iki smerties.

Tuomi kalbėtojas kreipėsi į susirinkusius ir kviečia visus būti laisvės kovotojais.

Šiandien yra labai svarbus momentas, reikia pasirengti su visu kuom reikia prirengti Lietuvos bylą ir įteikti Tautų Organizacijai, kuomet bus svarstoma Lietuvos klausimas. Tam parengimų reikalinga daug lėšų ir pasisventimo, todėl ir kreipėsi į susirinkusiuos sukelti aukų. Padaryta pertrauka prakalbos dėl rinkliavos, sąrašą talpinsime žemiau šio turinio.

Pasibaigus rinkliavai, prasidėjo antroji dalis prakalbos. Lietuvių tremtinių gyvenimas vokiečių.

Dabartinių laikų vokiečių yra susitvėręs Lietuvos Vyriausias Vadavimo Komitetas, kuris yra nuveikęs didžiausius darbus Lietuvių tremtinių tarpe. Komiteto pastangomis yra įkurta du Universitetai, apie keletą gimnazijų ir siaip kurturingų darbų atlikta, rūpinasi visais tremtinio reikalais. Taipgi leidžia savaitrascius ir žurnalus. Didžiausia beda dėl sviesuomenės, tai trūkuma poperio, tas ir sulaiko nuo didesnio veikimo. Kas daugiausiai reikalinga tremtiniui t.y. rūbai ir siaip smulkus reikmenys.

Kviečia kalbėtojas pasiųsti nors po mažą siuntinėli, tuom atliksite labai, labai vertingą darbą, ir suteiksite jiems daug energijos. Tremtinių Lietuvių "Menas" stovi pirmoj vietoj kitų tautų tremtinių, už tai jie tuo gali didziuoti.

Gyvenimo sąlygos dėl didelio susigrudimo stovyklėse yra vargingas, nes taip vietos mažai, kad beveik vienas prie kito. Bet labai juos kankina tas nežinomas rytojus. Šiandien čia, o rytoj nežinia. Tad jiems reikalinga padėti atvažiuoti, ar tai į Ameriką, ar į Kanadą kur galėtų kurti pastovesnį gyvenimą.

Prakalbos užbaigtos su Lietuvos hymnu. Žmonės skirstėsi su geriausia nuotaika ir pageldatau daugiau tokių kalbėtojų kai gerbiamas Adv. R. Skipitis.

Po prakalbų Julius Trumpa užkviečia kalbėtoją su kitais veikėjais į vakarienę pas save. Vakarienes laikę mūsų svečias pasigrodo netik geras kalbėtojas, bet ir geras dainininkas ir sposininkas. Svečiams taip patiko kad negalėjo skyrtis, tai ir viesėjosi iki vėlyvos nakties. Lietuvių tarpe, didžiai gerbiamas Adv. R. Skipitis paliko atminti ant visados. Buvo sunku skyrtis su taip mylimų asmenų.

AUKOS DĖL "GELBĖJIMO LIETUVOS".

Šv. Kazimiero Lietuvių Parapija \$100.00, Montrėalo Lietuvių Sąjunga \$50.00, Gerbiamas Klebonas J. Bobinas \$25.00, Kanados Lietuvių Tarybos Moterų Sekcija \$20.00, J.M. Leknickai \$10.00.

Po \$5.00.

A. Navickas, L. Gudas, M. Vilemienė, V. Mackevičius, J. Kuprevičius, K. Merkevičius, P. Zabiela, J. Kilmonis, K. Ambrasas, J. Trumpa, V. Ambrasas, J. Jurenas.

M. Zaveckas \$4.00, A. Tumačionis \$3.10, K.A. Stankai \$3.00, D. Yla \$3.00.

Po \$2.00.

M. Milienė, J. Vasiliauskas, I. Mitcheliutė, M. Žemaitienė, P. Bagužis, M. Ambraziavičienė, P. Tamušauskienė, J. Guzevičius, M. Norgila, J. Duncikas, M. Arlauskaitė, K. Mitchulis, P. Norkeliūnienė, A. Raciūnienė, J. Kavaliauskas, P. Januska, L. Rugienius, P. Vaupsas, U. Botyrienė, J. Juskevičius, J. Ambrasas, A. Tamkevičius, A. Dauderis, A. Talalaitė, V. Ragulis, S. Plausinys, P. Ivaskevičius, S. Yespelkis, V. Krikciunas, M. Dailys, P. Morkunienė.

P. Subačienė \$1.50.

Po \$1.00.

Tėvas S. Kulbis, M. Mackevičius, K. Bernatavičienė, M. Juskevičienė, T. Dubauskas, K. Žiziūnas, M. Lukosius, M. Rugienienė, S. Mozuraitis, A. Barauskas, S. Geina, P. Petronis, A. Matulis, J. Skriubis, V. Skuda, M. Masnickas, S. Žiziūnienė, A. Katinas, P. Girnius, P. Vitas, P. Stankovicius, G. Mackevičaitė, M. Naujokiene, B. Juskevicaite, J. Juskevičius, O. Kalinauskienė, O. Ramanauskienė.

Vardu mūsų gargstančių tautiečių tariame tikrą lietuvišką ačiū visiems aukotojams.

Taipgi labai dėkuojame gerbiamiems Trumpams už taip skaniai suruoštą vakarienę ir vaisęs.

K.L.C. Taryba

T O R O N T O I S P Ū D Ž I A I

Lietuvių Moterų "Dainos" Grupės penkių metų sukakties koncerte buvo labai malonu dalyvauti ir išgirsti gražių žavejančių dainelių. Labiausia publiką tenkino jaunųjų mergaičių gražus tautiški šokiai, ne vienam Lietuvui primėnė "Laisvos Lietuvos" jaunimą ir jos grožį. Begalo didelį malonumą darė p-ne Giedra Gudauskiene savo gražių malonių balsu visus sužavėjo kuri ką tik atvykus iš Europos į Suvienytas Valstyjas turėjau progos susipažinti su viesnia ir išgirsti tremtinių vargus.

Sutikau daugiau torontiečių. Sekmadienį gruodžio 1 dieną, pirmą val. po pietų buvo suruosti puikus pietus, kuriame dalyvavo daug žmonių. Pavalgius skanių valgių, buvo pasakyta dar keletas trumpų kalbų, kiekvienas linkėjo daug laimės ateityj darbuotis tautos labdariniam darbe.

Yra pagirtina Toronto Moterų "Dainos" Grupė už gražų nuoširdų vaišinimą ir darbavimą. Ausros choras sudainavo keletas gražių dainelių vadovaujant F. Motejunui, bravo vyrai kad darbuojatės dėl Lietuvos visuomenės, o labiausia jaunimui pritraukti prie malonių liaudies dainų.

Lankiausi ir viešėjausi pas gerbiamus ponus M. Počius, M. Dervinius ir P. Samulevičius, tariau visiems sirdingiausiai ačiu už malonės vaises ir malonumus. Malonu but su tamstoms pasilikti visuomet brangūs broliai Torontiečiai. Lai Gyvuoja Toronto Lietuviai.

- Antanas Navickas -

Š I R D I N G A I A Č I U.

Aš Vale Valentienė, tariau jums mielos sesės La Salietės ir Verdunietės, už pagelbą man sutaisyti siuntini nelaimingai mūsų tautietėi ir jos suneliui, kuri guli sanitorijoje džiovos parblokštai ir sunus be mamytės likęs irgi tapo invalidas, prarazdamas didžiausi turta: "Akytę".

Brangiosios nei viena neatsakėt, kuriai tik paminėjau kad noriu biski pagelbeti ir tokiu būdu sutaisiau 20 sv. siuntinį su visu geraširdžių pagelbą. Vienai būtų buvę sunkiau bet visoms po biski as manau nei vieną savęs nenusiskriaudėm perdauk.

Šiandien gavus laišką nuo nelaimingosios A. Tamošauskienės, begalo džiaugios kad siuntinį gavo, tuo džiaugsmų skubu brangiosios su jumis pasidalinti. Štai jos pačios laiskas ir sirdingą padėką:

Gerbiami Tautiečiai!

Nuoširdžiai tariau ačiu už siuntinyje suaukuotus rūbus, kurios prisiuntė pone Vale Valintienė.

Siuntinyje rasti rūbai mano mažutį labai pradžiugino. Sūnelis begalo džiaugės bateliais, nes jau nebeturėjo kuom apsiauti ir istiesū jam buvo begalo reikalingi. Sūnus klausė: "Is kur Mamyt gavai tokius gražius batukus ir tiek man gražių rūbų?" Tad aš jam pasakiau kad tamsos atsiuntet viska jam.

Dar jam padaviau šokolado kuri radau idėta į paltuko kišeniuką, džiaugsmo pilnoms akutems susuko: "Vaje, kokie geri žmonės ir dar šokolado man atsiuntė?" Mažytis mano tare: "Mamyt parašyk mano vardu jiems laiską ir daug, daug kartų padėkuokie".

Gerbiami Tautiečiai aš niekuomet neužmiršiu jūsų nuoširdumo. Tad aš dar kartą dėkuoju su sūneliu.

Su pagarba,

Albina Tamošauskienė.

K A L Ė D O S I R T R E M T I N I A I

Ačiū Dievui, esame laimingi Amerikoje, galėdami Kalėdų proga dovanomis pasikeist, reikalingus daiktus nusipirkti ir ištekliauję šventes praleisti.

Bet ... Ten, Europoje, mūsų broliai ir sesers lietuviai tremtiniai nieko neturi. Jie dideliame skurde Sibiro dykumose, Vokietijos ir Austrijos griuvėsiuose ir kitose salyse. Kalėdų Diedukas jų vaikucių neaplang. Kuciose ir Kalėdose atsiminkime nelaiminguosius tremtinius savo gailestingumu.

Bendrasai Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas tik ką gavo Lietuvių tremtinių iš Vokietijos ir Austrijos naują prašymą ir atsisaukimą. Lietuvos Raudonasis Kryžius ir BALF igaliotiniai nurodo, kad ypatingai sunkioje medžiaginėje būklėje yra atsidūrę 14,000 lietuvių, kurie gyvena už stovyklų ribų.

BALF nusiusti daiktai Vokietijon jau beveik visi išdalinti. L.R. Kryžiaus vadovybė sako: "Visi sandėliai jau istustėjo. Prieš akis ziema ir visi ją lydintys sunkumai. Tad vėl visas viltis dedame į BALF ir brolius amerikiečius".

Lietuviams tremtiniams labai reikalingi įvairūs maisto gaminiai, kaip mėsos konservai, riebalai, ryžiai, kondensuotas pienas, vaikuciams vitaminizuoti vaisiai ir daržovės, desreles ir t.t.

Iš BALF gauti rūbai baigiami dėvėti. Pavasari jie vėl bus nepaprastai reikalingi. Be jų tremtiniai taps driskiais.

Maisto gaviniai labai sumažinti. Tūkstančiams į akis žiūri bado ir pavojaus smėkla. Ji ypač baisi vaikuciams ir jaunamečiams.

BALF Direktorių Tarybos vardu pakartotinai kreipiuosi į visus lietuvių šalpos prietelius. Sytelkime savo jėgas BALF vajui. Visi, kiekvienas, kuris skaitys šį pranešimą, skubekime su savo pinigine auka lietuviams tremtiniams suselpti. Visos aukos siųstinos į BALF. Turint daugiau lėšų Centre yra lengviau ir taupiau užpirkti didelius kiekus maisto.

Tegu nelieka nė vieno lietuvių tremtinių prieteliaus, kurs nebūtų paskyręs per Kalėdų šventes savo aukos taip šventam tikslui! Savo aukas įteikti kaip kam patogiau -- per BALF skyrius, BALF vajeaus komitetus arba siųskite tiesiog į Centrą -- United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., 19 West 44th St., New York 18, N.Y.

Švenčių proga reiškiu nuoširdžiausius sveikinimus BALF Direktoriams Valdybos nariams, įstaigos tarnautojams, skyriams, visiems bendradarbiams, o tremtiniams -- širdingiausią užuojautą ir pažadą, kad mes jų neužmiršime ir nepaliksime skurde.

Kun. Juozas B. Koncius
Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos
Fondo Pirmininkas.

P A J I E Š K O J I M A I .

- Maladausko Jono.
- Maladauskaitės (Momkevičienės)
- Žilaičio Juozo, Rimšų km., Tauragės apskr., Eržvilko valsč.
- Šalkauskaitės Antosės, Žagarės miesto, Šiaulių apskr.
- Bražiuno Adomo, Gudelių km., Ukmergės apskr., Kurklių valsč.
- Pakšio Jono, Penionių km., Utenos apskr., Anykščių valsč.
- Valikonio Antano ir Aniceto, Katlierių km., Anykščių valsč.
- Strolio Juozo, Dvaronių km., Anykščių valsč.,
- Adomaiciu Antano ir Juozo, Rumšiskonių, Pašvitinio valsč.
- Doveikienę (Laurynaitę) Ursulę.
- Vozbutaitę Liudviną, Mesėdū km., Gruzdžiui valsč., Šiaulių apskr.
- Kazlauskaitės Marijos, Pažalvaičių km., Panevėžio apskr.
- Matulionio Vlodo, Užunevėžių km., Raguvos valsč., Panevėžio apskr.

- Milinsko Povilo, Raguvos miesto, Panevėžio apskr.
- Rudėno Antano.
- Končio Petro ir Končio Vlado, Gaizupiai km., Telšių apskr.
- Galaiks Olga (Bigenaitė) Kvietkučių km., Kauno apskr.
- Rimkuno Broniaus, Smilgiu km., Panevėžio apskr.
- Antanaitytės Anastazijos (Rimkienės).
- Šauleiko Mykolo.
- Sperausko Prano.
- Žukausko - Šarkio iš Boston Mass.
- Jokubauska Stasio
- Mačiulytės Monikos, Pakalnupio km., Raseinių valsč.
- Mačiulio Petro, sunus Jono nuo Girkalnio, Raseinių apskr.
- Drukteinio Felikso, Eržvilko valsč., Tauragės apskr.
- Zlatkaus Juozo, Kokiškio.
- Kubilinsko Jono (Kubiliunas) Biržų apskr., Ginaičių km.,
- Norko Kleopas, Pamituvys km., Raseinio apskr.
- Mickytės Juzės, Simkaičių parapijos, Antanavo km., Raseinio apskr.
- Vičio Aleko.
- Masehkū Šeimos.
- Andruškevičiaus Antano, iš Kražių.
- Liutkevičiaus Juozo, Padoviniu km., Marijampolės apskr.
- Ruko Igno, Garliavos.
- Ganiprauskū Aleksandro ir Juozo, Ketunu km., Kuršėnu valsč, Štaulių A.
- Ganiprausko Stasio, sūnus Stasio
- Ganiprauskaitės Marijonos (Vaitkienė) duktė Juozo.
- Ganiprauskū Domo ir Stepono sūnai Petro.
- Sauleikienės, Šedovos.

- Preikšaičio Jurgio, Lapurvės km., Batakiu valsč.
- Baniliaus Antano, Aukštelkių kaimo, Radviliškio valsč., Šiaulių Apsk.
- Tautkaus Juozo, Kašelių kaimo, Kriukių valsč., Šakių apskr.
- Tautkaus Victorio, gimusio Kanadoje.
- Rainienės Onos ir Rainytės Elenos gyvena Chicagoje.
- Rutkauskaitės Monikos.

Jieškantieji malonėkite atsišaukti į "N.L." administraciją.

- - - - -

Dalia Kubertavičiūtė (Maurukienė) duktė Antaninos Vainiunaitės ir Petro Kubertavičiaus, Kauno Dramos Teatro aktorio, prašo atsiliepti gimines ir pažistamus. Rasyti adresu:

Stud. J. Maurukas,
Oberkassel D.P. Camp,
43/192 D. P. A. C.,
B.A.O.R. (Via Great Britain)

.

Stasys Pilka gyvenantys vienas Vokietijoje, Kauno Teatro aktorius, prašo atsiliepti gimines ir pažistamus šio adresu:

Stasys Pilka,
Freising, O. Bavaria
Ferdinand Zwackstr. 12,
Germany - (U.S. Occ. Zone).

2830 ALLARD ST.

Tel. WELLINGTON 4277

Victorio

CLEANERS & DYERS CO.

Mes valome ir dažome įvairius kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome nuo lietaus apsiaustus, dėl kurių uždedame "Drex", kas neperleidžia vandens ir duoda gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetas ir fotolius (Chesterfields).

Užsakydami paslaugas iš mūsų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Su informacijomis, prašome kreiptis

J. Kriaučeliūnas

A. Majauskas

Matulaitis.

